

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

REH.01

DOĞRULAMA REHBERİ

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

1/9

Hizmet: Sera Gazı Beyanı Doğrulama faaliyetleri ile ilgili olarak başvuruların alınması, sözleşmenin hazırlanması, doğrulama takımının atanması, analizlerin yapılması, doğrulamanın gerçekleştirilmesi, doğrulama raporunun düzenlenmesi ve teslim edilmesi aşamalarında uygulanacak yöntemler hakkında müşteri kuruluşun bilgilendirilmesidir.

1. BAŞVURU

Kuruluşumuzdan doğrulama hizmeti alacak olan tesislerin ataması MEDAS üzerinden yapılır. KİK ile gelen tesisler için Planlama Sorumlusu tarafından **FR.60 SERA GAZI DOĞRULAMA BAŞVURU FORMU** mail ile gönderilir. MEDAS üzerinden atanan tesisler bu formu doldurmaz. **FR.60 SERA GAZI DOĞRULAMA BAŞVURU FORMU**, CTR web sitesinde de yayınlanmıştır.

MEDAS ile atanan ya da KİK ile gelen tesislerden aşağıdakiler istenir;

- İzleme planının/planlarının onaylı, güncel sürümleri
- Veri akış faaliyetlerinin tanımı (izleme planının eki olabilir)
- Risk değerlendirmesi ve kontrol sistemine ilişkin hususlar (izleme planının eki olabilir)
- İzleme planında yer alan bütün prosedürler (Örneğin; veri akış faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerine ilişkin prosedürler)
- Emisyon Raporu
- Örnekleme planı (izleme planının eki olabilir)
- Raporlama dönemi sırasında izleme planında değişiklikler yapılmışsa, tüm bu değişikliklere ilişkin kayıtlar
- Daha önceki yıllara ait hazırlanmış iyileştirme raporları
- Daha önceki yıllara ait doğrulanmış emisyon raporları
- Bakanlıkla yapılan tüm ilgili yazışmalar (Özellikle, izleme planı değişikliklerinin bildirilmesiyle ilgili olan bilgi ve belgeler)
- İzleme ve raporlama için kullanılan veri tabanları ve veri kaynakları hakkında bilgi
- Sözleşmeleri imzalayan yetkiliye ait imza sirküleri,
- Ticaret Sicili Gazetesi'nin kopyası,
- Faaliyet Belgesi,
- Doğrulama ücretinin yatırıldığına dair banka dekontu veya ödeme makbuzu
- Laboratuvar varsa ve akredite ise akreditasyon belgesi.

Yukarıda sıralanan belgelerin haricinde, işletmenin CTR'ye doğrulamaya ilişkin tüm sahalar ve gerekli durumlarda laboratuvarlar için hakkı vermesi gerekir.

Başvuru şartlarını kabul eden müşterinin başvurusu alınır. Başvuru şartları kabul edilmezse, müşteri ile görüşülüp nedeni öğrenilir ve başvuru formu aday müşteri dosyasında saklanır.

2. STRATEJİK ANALİZ

Sera gazı doğrulama müdürü tarafından ilgili firmanın yetki kapsamında atanmış bir baş doğrulayıcı veya doğrulayıcı ilgili kuruluştaki stratejik analiz faaliyetini gerçekleştirmek üzere **FR.61 DOĞRULAMA GÖZDEN GEÇİRME FORMU** ile görevlendirilir.

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

REH.01

DOĞRULAMA REHBERİ

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

2/9

Planlama sorumlusu gerekli yol konaklama organizasyonunu gerçekleştirir ve **FR.76 DOĞRULAYICI BİLGİ FORMU** ile **FR.67 STRATEJİK ANALİZ PLANI** müşteriye gönderir. **FR.71 STRATEJİK ANALİZ RAPORU FORMU** ile en az bir günlük saha denetimi gerçekleştirilir.

CTR, işletmeden temin ettiği belgeleri ve başvuru formunu inceleyerek Doğrulama Tebliği Madde 33 ve Ek-1 Bölüm 1.3 uyarınca aşağıdaki değerlendirmeleri **FR.61 DOĞRULAMA GÖZDEN GEÇİRME FORMU** ve **FR.71 STRATEJİK ANALİZ RAPORU FORMU** ile **TL.06 STRATEJİK ANALİZ TALİMATI'** na uygun olarak gerçekleştirir.

3. RİSK ANALİZİ

Doğrulama Tebliği Madde 10(2) uyarınca atanmış baş doğrulayıcı veya doğrulayıcı stratejik analiz tamamladıktan sonra stratejik analizin çıktıları, mevcut önemlilik seviyesi ve işletmeden temin edilen belgeler ile **PR.16 RİSK ANALİZİ PROSEDÜRÜ** çerçevesinde **FR.73 RİSK ANALİZ FORMU'**nu kullanılarak baş doğrulayıcı tarafından risk analizi gerçekleştirir.

Doğrulama faaliyetlerinde yeni bir riskin tespit edilmesi durumunda risk analizinin yenilenmesi gerekebilir. Risk analizinin yenilenmesi durumunda risk analizinden sonra gelen doğrulama faaliyetleri de yenilenir. Örneğin, CTR'nin proses analizini gerçekleştirirken tespit ettiği kontrol faaliyetlerine ilişkin bir uygunsuzluk beraberinde yeni bir risk getiriyorsa **FR.73 RİSK ANALİZ FORMU** ile risk analizi yenilenir. Bu durumda da risk analizinin akabinde gelen doğrulama faaliyetleri de yenilenir. Örneğin; bu durumda örnekleme planını değiştirip proses analizine yenilenmiş örnekleme planıyla devam edilebilir.

Risk analizinin amaçlarından biri, CTR'nin doğrulama işlemleri esnasında sarf edeceği çaba ve sürenin yönetimini yapmaktır. Risk analizinin bir diğer amacıysa emisyon raporunun önemli hatalı bildirim (tesisin kapasite artırımı, geçici olarak faaliyetine ara vermesi ve benzeri durumlar dışında emisyon verilerinin tesisin gerçek emisyonlarını yansıtmaması) içirme ihtimalinin değerlendirilmesidir.

Risk analizi esnasında işletmeden temin edilen belge/bilgiler, stratejik analiz esnasında gerçekleştirilen ofis çalışmaları, stratejik analiz esnasında gerçekleştirilen saha ziyaretindeki gözlemler ve mülakatlar ve stratejik analizin sonuçları risk analizinin temelini oluşturur.

CTR, risk analizini gerçekleştirirken temel aldığı dâhili risk ve kontrol riskleri için işletmenin izleme planı ile birlikte sunduğu risk değerlendirmesini kullanır. Ancak, işletmenin hazırlamış olduğu risk değerlendirmesi, dâhili risk ve kontrol riskleri için tek kaynak değildir. Sunulan izleme planı üzerinden CTR işletmenin dâhili riski ve kontrol riskini değerlendirir.

CTR, risk analizi esnasında, makul güvende bir doğrulama görüşü oluşturabilmek için, doğrulama riskini kabul edilebilir bir seviyeye indirmeyi amaçlar. Tespit riskinin de CTR'nin önemli hatalı bildirimi tespit edememe riski olduğu göz önünde bulundurulursa CTR'nin makul güven seviyesine erişilebilir bir doğrulama riskine ulaşabilmesi için tespit riskinin gerekli seviyede tutulması gerekir.

4. DOĞRULAMA PLANI

CTR, risk analizini tamamladıktan sonra risk analizinin çıktısını, stratejik analizin çıktılarını, mevcut önemlilik seviyesi ve işletmeden temin edilen bilgi/ belgeleri kullanarak bir doğrulama planı hazırlar.

	DOKÜMAN ADI	DOKÜMAN NO		
	DOĞRULAMA REHBERİ	REH.01		
		REV. NO.	REV. TARİHİ	SAYFA NO.
		04	17.06.2025	3/9

Stratejik analiz, risk analizi ve doğrulama planının hazırlanması birlikte düşünülmesi gereken adımlardır. Bu üç doğrulama faaliyetlerinden herhangi birinin değişmesi doğrudan diğerlerini de etkileyecektir.

Risk analizi ile doğrulama planının başka açılardan da doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. CTR, risk analizi ile emisyon raporunun önemli hatalı bildirim içerme ihtimalini ve önemli hatalı bildirimlerin toplam emisyonlar üzerindeki olası etkisini değerlendirir. Risk analizi ile doğrulama riski makul güven seviyesine erişimi mümkün kılan bir seviyeye indirilir. Tespit riskinin de CTR' in önemli hatalı bildirimini tespit edememe riski olduğu göz önünde bulundurulursa CTR'nin doğrulama riskini yeterli seviyeye indirebilmesi için tespit riskinin asgari seviyede tutulması gerekir. Belirlenen tespit riski doğrultusunda da doğrulama planı oluşturulur. Bu yüzden risk analizinin çıktısı doğrulama planın girdisi olur.

Doğrulama planı yalnızca saha ziyareti planlamasını aktaran program anlamına gelmez. Doğrulama programı doğrulama planının yalnızca bir bileşenidir.

Doğrulama planı; doğrulama programı, test planı ve örnekleme planından oluşur. Bu üç bileşen, stratejik analizinin ve risk analizinin sonuçlarıyla birlikte doğrulama işlemlerinin nasıl yürütüleceğini detaylı bir şekilde ortaya koyar.

FR.77 DOĞRULAMA PLANI FORMU ; doğrulama faaliyetlerinin niteliği, kapsamı ve faaliyetlerin nasıl ve ne zaman ve kimin tarafından yürütüleceğine dair bir gündemdir/programdır. Yani doğrulama programıyla hem ofiste hem de saha ziyaret(ler)inde yapılacak kontroller, görüşmeler, gözlemler vs. planlanır.

FR.79 TEST PLANI FORMU ise; baş doğrulayıcı tarafından hazırlanan işletmenin kontrol faaliyetlerinin ve ilgili prosedürlerin gerçekten etkin olup olmadığının test edilmesine dair plandır. Bir diğer deyişle test planı, incelemenin nasıl yapılacağına ilişkin yöntemleri ortaya koyan plandır.

Baş Doğrulayıcının hazırladığı örnekleme planı ve test planını kullanarak hatalı bildirimlerin tespit edilebileceğinden ve uygun olmayan bir doğrulama görüşü sunulmayacağından emin olunmalıdır. Bu yüzden de örnekleme planının stratejik analiz ve risk analizinde olduğu gibi tesise özgü hazırlanır.

5. PROSES ANALİZİ

Proses analizi, doğrulama için gerekli bilgilere ulaşmak amacıyla CTR tarafından yapılan işlemlerdir. Proses analizi, sahada gerçekleştirilen işlemleri de kapsar. Makul güven seviyesinde bir doğrulama görüşü sunabilmek için yeterli kanıt elde etmek amacıyla çeşitli kontroller ve testlerin tümü bu aşamada gerçekleştirilir.

CTR ilk olarak izleme planının onayını ve geçerlilik tarihini kontrol eder. Proses analizi; veri akışının kontrolünü, tesis sınırlarını, izleme planında belirtilen yöntemlerin uygulanışını, izleme planında belirtilmemiş bir değişikliğin olup olmadığını, kontrol faaliyetlerini ve de bilgilerin doğruluğunu değerlendirme yöntemidir. Bir diğer deyişle proses analizi, emisyon raporunun doğrulanmasına ilişkin en kapsamlı ve kilit kontrollerin gerçekleştirildiği adımdır. Analitik prosedürler aracılığıyla verilerin kapsamlı şekilde test edilmesi, doğrulanması ve izleme yönteminin işletme tarafından uygulamasının değerlendirilmesi gerçekleştirilir. Ayrıca, tüm bu işlemler birbiriyle bağlantılı olarak gerçekleştirilir. Proses analizi esnasında tespit edilen ilave bir risk olması durumunda stratejik analiz ve risk analizi doğrultusunda oluşturulan doğrulama planında güncellemeler gerçekleştirilir. Bu güncellemelere bağlı olarak, gerekli adımlar tekrarlanır.

Proses analizi başlıca izleme planının uygunluğunu ve verilerin kontrolünü içermektedir. Proses analizi sırasında kullanılan dokümanlar aşağıda belirtilmiştir;

• Doğrulama kararı ve yayını "www.ecbs.gov.tr" üzerinden oluşturulan Doğrulama Raporu

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

DOĞRULAMA REHBERİ

REH.01

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

4/9

- **FR.80 DOĞRULAMA SORU LİSTESİ FORMU**
- **FR.74 HATALI BİLDİRİM, UYGUNSUZLUK VE MEVZUATA AYKIRI DURUMLAR BİLDİRİM FORMU**

6. SAHA ZİYARETİ

Saha ziyaretleri, işletmelerin hazırladığı emisyon raporunun hatalı bildirimler içermediğine ilişkin makul güven seviyesinde bir doğrulama görüşü sunmak amacıyla yeterli veri ve kanıtlar toplayarak değerlendirmek için gerçekleştirilir.

Saha ziyareti sırasında gerçekleştirilen faaliyetlere örnekler aşağıda listelenmiştir:

- İşletme çalışanları ile görüşmeler yapmak, belgeleri incelemek, işletmenin prosedürlerini uygulanışı esnasında yerinde değerlendirmek,
- Tesis sınırlarını kontrol etmek, veri akışı, kaynak akışı ve emisyon kaynaklarının bütünlüğünü değerlendirmek,
- Kontrol faaliyetlerini test etmek, onaylı izleme planındaki prosedürlerin uygulamalarını değerlendirmek,
- Ölçüm cihazları ve izleme sistemlerini kurulumu ve bakım durumu
- Tebliğin gerektirdiği faaliyetleri yürütmek,
- İncelenen dokümanları ve görüşülen kişileri kayıt altına almak.
- Üretim prosesi
- Yakıt tedariki (boru hatları, depolama)
- Hammaddeler (besleyici hatlar, depolama)
- Birimler arası ve yakındaki tesislerle bağlantılar
- Hesaplama faktörlerinin belirlenmesine yönelik akredite olmayan kendi laboratuvarını kullanan işletmelerin laboratuvarı

Saha ziyareti sırasında, faaliyetlerin yürütüldüğü tüm sahalar ziyaret edilmelidir. Örneğin: Emisyon raporunda kullanılan verinin bulunduğu yer tesis dışında ise (örneğin: merkez ofis), **bu verinin elde edildiği yerlere de mutlaka saha ziyareti gerçekleştirilmelidir.**

Saha ziyareti sırasında gerçekleştirilen ve genellikle doğrulama planında da belirtilmiş olan faaliyetler:

- İzleme planının gerçekliğini kontrol etmek amacıyla tesiste örneklemeler gerçekleştirmek ve bu sayede kaynak akışı ve emisyon kaynaklarının bütünlüğünün ve tüm gerekliliklerin karşılandığını incelemek,
- Tesislerin merkez ofislerinde ve yerel ofislerinde örneklemeler gerçekleştirmek,
- Doğrulama işlerinin gerçekleşmesi gereken diğer ilgili tesislerde örneklemeler gerçekleştirmek. Örneğin: raporlanan verinin doğruluğunun değerlendirilmesi için yakıt tedarik eden tesiste örneklemeler gerçekleştirmek, tesis sınırları içinde bulunmayan ancak; işletmenin veri akışı ve izleme yöntemleri ile ilgili olan kontrol faaliyetleri için örneklemeler gerçekleştirmek.

CTR; bir örnekte tek bir hata tespit etmesi durumunda, işletme veri setinin tümünü gözden geçirir, düzeltir ve yeni bir örnekleme faaliyeti için yeniden sunar. Örnekleme planı ve doğrulama planı da bu çerçevede revize edilir.

Saha ziyareti sırasında görüşülen kişiler **FR.69 TOPLANTI KATILIMCI LİSTESİ FORMU** ile her gün kayıt altına alınarak incelenen belgeler ile birlikte bilgiler doğrulama kayıtlarına eklenir.

7. İŞLETME TARAFINDAN GİDERİLMİYEN HATALI BİLDİRİM, UYGUNSUZLUK VE MEVZUATA AYKIRI DURUMLARIN ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

REH.01

DOĞRULAMA REHBERİ

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

5/9

CTR tarafından belirlenen hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumlar işletme tarafından giderilmelidir. Doğrulama raporu sonuçlanmadan önce düzeltilmemiş bulgular kalmış ise, bu durumların raporlanan toplam emisyon verisine etkisi CTR tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirmenin yapılabilmesi için, bulguların düzeltilmemesinin sebeplerine ilişkin bilgiler işletmeden talep edilir. Düzeltilmemiş bulguların raporlanan emisyonlar üzerindeki etkisinin ve bu etkinin önem seviyesinin belirlenmesinde bulgunun boyutu, niteliği ve meydana geliş sebepleri dikkate alınır.

Bir hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumun önemli olup olmadığının belirlenmesinde dikkate alınacak hususlara ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir:

- Hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durum düzeltilebilir özellikte mi?
- İşletmenin, belirlenen hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumu düzeltmeye itirazı var mı?
- Hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumun yeniden meydana gelme olasılığı nedir?
- Hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumun devam süresi nedir?
- Hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumlar kasıtlı/kasıtsız bir eylemden mi kaynaklanıyor?
- Hatalı bildirim, uygunsuzluk veya mevzuata aykırı durumlar mevzuat ile çelişmekte midir?

8. DOĞRULAMA BULGULARININ SONUÇLANDIRILMASI

Doğrulama bulgularının sonuçlandırılmasında önemli noktalardan biri, işletmenin CTR'ye nihai emisyon raporunu teslim etmesidir. Doğrulama Tebliği Madde 8(2)'de de belirtildiği gibi, CTR doğrulama raporunu oluşturup işletmeye teslim etmeden önce, işletme emisyon raporunun son halini teslim etmelidir. Doğrulama sürecinde gerçekleşen değişiklikler sonucunda işletme emisyon raporunu iç kontrolden geçirir ve raporun nihai hali olduğunu onaylayarak CTR' e teslim eder. Doğrulama bulguları da nihai emisyon raporu temel alınarak sonuçlandırılır. Doğrulamaya ilişkin kararların tamamı nesnel kanıtlara dayalı olmalı ve bulgular bu kanıtlar ışığında sonuçlandırılmalıdır.

Önemlilik seviyesine göre yapılan niceliksel analizler ve niteliksel değerlendirmelerin sonucunda CTR, doğrulama raporu oluşturmak için bulgularını derleyerek sonuçlandırır. Süreç içerisinde işletme tarafından giderilen bulgular, CTR'nin kayıtlarına eklenir. Düzeltilmeyen bulgular ise hem doğrulama raporunda hem de doğrulama kayıtlarında belirtilmek üzere toplanır.

CTR, süreci ve bulguları sonlandırırken ve elde edilen bilgileri değerlendirirken Doğrulama Tebliği Madde 22 çerçevesinde hareket eder. Madde 22 gereklilikleri aşağıda verilmiştir.

- İşletmeden edinilen nihai veriler kontrol edilir.
- Daha önceden elde edilen veriler ile nihai veriler arasında fark varsa işletmenin buna ilişkin bildirdiği sebepler kontrol edilir.
- Onaylı izleme planı ve bu planda bulunan prosedürlerin doğru şekilde uygulanıp uygulanmadığına ilişkin kontroller gözden geçirilir.
- Doğrulama riskinin, makul güven elde etmeye yetecek kadar düşük bir seviyede olup olmadığı kontrol edilir.
- Emisyon raporunun önemli hatalı bildirim içermediğine ilişkin makul güven seviyesinde bir doğrulama görüşü vermeye yetecek kadar bilgi ve belgenin toplandığı kontrol edilir.
- Doğrulama sürecinin doğrulama kayıtlarına tamamen kaydedilmiş olduğundan emin olunur.

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

REH.01

DOĞRULAMA REHBERİ

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

6/9

Doğrulama Tebliği Madde 22 gerekliliklerini karşılayabilmenin kilit noktalarından biri, doğrulama görüşünü destekleyecek yeterli kanıt toplanmasıdır. Kanıtların yeterliliği, CTR'nin yanlış bir doğrulama görüşü sunma riskine göre değişiklik gösterir. Yanlış beyan sunma riski ne kadar yüksekse, toplanması gereken kanıt miktarı ve harcanması gereken çaba da o kadar fazladır.

CTR, kanıtların toplanıp nihai verilerin incelenmesinin ardından, makul güven seviyesinde bir doğrulama görüşü sunulup sunulamayacağına ilişkin değerlendirme yapar.

Doğrulama raporu;

- a) Raporun tatmin edici olarak doğrulandığı,
- b) Doğrulama raporunun sunulmadan önce sera gazı emisyon raporunun düzeltilmemiş önemli hatalı bildirimler içerdiği,
- c) Doğrulama kapsamının Sera Gazı Emisyon Raporlarının Doğrulanması Ve Doğrulayıcı Kuruluşların Akreditasyonu Tebliği'nin 26 ncı madde uyarınca fazla kısıtlı olduğu ve doğrulayıcı kuruluşun, sera gazı emisyon raporunun önemli hatalı bildirimler içermediğine dair makul güvene sahip bir doğrulama görüşü verecek yeterli bilgi ve belge elde edemediği,
- ç) Uygunsuzlukların, tek başına veya diğer uygunsuzluklarla birlikte, yeterli anlaşılabilirliği sağlamadığı ve doğrulayıcı kuruluşun sera gazı emisyon raporunun önemli hatalı bildirimler içermediğini makul bir güven ile ifade etmesini engellediği, bulgularından en az birini içerir.

Sera gazı emisyon raporu ancak önemli hatalı bildirimler içermediği durumlarda makul güven ile doğrulanabilir.

Makul güven: Doğrulamaya tabi tutulan sera gazı emisyon raporunun önemli hatalı bildirim içermediğine dair olumlu olarak değerlendirilen yüksek fakat kesin olmayan güven seviyesini ifade eder.

Önemli hatalı bildirim: Tek başına veya diğer hatalı bildirimlerle beraber önemlilik seviyesini aşan hatalı bildirimi ifade eder.

Önemlilik seviyesi: Hatalı bildirimlerin tek başına veya diğer hatalı bildirimlerle beraber doğrulayıcı kuruluş tarafından önemli kabul edilmesini sağlayan eşik değeri ifade eder.

Önemlilik seviyesi, izleme ve Raporlama Tebliğinde belirtilen kategori A ve kategori B tesisleri için raporlama döneminde gerçekleşen emisyonlarının azami %5'i, kategori C tesisleri için raporlama döneminde gerçekleşen emisyonlarının azami %2'si kadardır.

9. BAĞIMSIZ GÖZDEN GEÇİRME

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

REH.01

DOĞRULAMA REHBERİ

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

7/9

Doğrulama raporunun sonlandırılmasından önce, CTR'nin doğrulama sürecinde oluşturduğu tüm dokümantasyon ve taslak doğrulama raporu bağımsız bir son kontrolden geçirilir. Bağımsız gözden geçirme çalışmaları, bağımsız ve yetkin bir baş doğrulayıcı tarafından gerçekleştirilir

Bağımsız gözden geçirme kontrollerinin amacı (bunlarla sınırlı olmamakla birlikte) aşağıdaki hususları içerir:

- Yürütülen faaliyetlerin kalitesinin gözden geçirilmesi ve teknik hata veya ihmal mevcudiyetinin kontrol edilmesi,
- Uygun profesyonel özen ve değerlendirmenin uygulanıp uygulanmadığının son kez yeniden kontrol edilmesi (faaliyetin kapsamının işletmede yürütülen faaliyetlerle tutarlılığının, makul güven seviyesine erişiminin kontrolü gibi),
- Doğrulama ekibinin faaliyetleri mevzuat çerçevesinde gerçekleştirdiğinin ve doğrulamaya yönelik prosedürlerin uygun şekilde yerine getirildiğinin teyit edilmesi,
- Doğrulama görüşünü desteklemek için toplanan kanıtların yeterliliğinin değerlendirilmesi,
- Son bir genel gözden geçirme yapılması (küçük hataların düzeltilmesi, yazım hatalarının düzeltilmesi gibi).

Bağımsız gözden geçirmede, doğrulamanın tüm adımlarında yürütülen çalışmalar yeniden gözden geçirilir.

10. DOĞRULAMA RAPORU

Bağımsız gözden geçirme sürecinin de tamamlanmasıyla birlikte, sürecin son adımı olarak doğrulama raporu; doğrulama kararı ve yayını "www.ecbs.gov.tr" üzerinden oluşturulan Doğrulama Raporu ile gerçekleştirilir. Doğrulama esnasında elde edilen bulguların değerlendirilmesinin ardından gerekli adımlar sonrasında CTR işletmeye bir doğrulama raporu sunar.

Gizlilik ve Bilgilere Ulaşım: Sizinle ilgili her türlü bilgi ve tarafınızdan denetim amaçlı hazırlanmış el kitapları, dokümanlar veya kayıtlar CTR yetkilimiz tarafından emniyetli bir şekilde saklanacaktır. Doğrulama beyanınızın içeriği ve kapsamı, doğrulama için bize başvuru yaptığınızda gizli kalacaktır. Gizli bilgiler izniniz olmadan açıklanmayacaktır. Bu gibi bilgilerin yasal otoriteler tarafından açıklanması istenirse sizi haberdar edeceğiz.

Doğrulayıcılarımızdan ve diğer çalışanlarımızdan firmamızda çalışmaya başlarken sizlerle ilgili her türlü bilgiyi korurken gizlilik ilkesine riayet etmelerini denetim prosesine katılımlarından doğabilecek bir çıkarılgilerinin olmadığını beyan etmelerini istemekteyiz.

Biz, çalışanlarımızdan, doğrulayıcılarımızdan, yöneticilerimizden ayrı olarak, gizlilik sözleşmesine uymayan kişinin direkt veya dolaylı olarak sebep olduğu herhangi bir kayıp, zarar ve ziyandan sorumlu değiliz. Doğrulama faaliyeti başvurunuzdan önce çalışanlarımızın, doğrulayıcılarımızın ve yöneticilerimizin bildiği ya da bizim hatamızdan ötürü olmayarak herkesçe bilinen ya da sizin onayınızla açıklanan, gizlilik bilgilerinden sorumlu olmayacağız.

Şikayetler ve İtirazlar: Herhangi bir doğrulama bulgusu ya da kararın belirtilmesine karşı CTR'ye iş veya ihmal' den dolayı itiraz ve şikayette bulunabilirsiniz. Bu tür şikayetler bağımsız bir soruşturma yapacak olan CTR'ye yazılı olarak yapılmalıdır. İtirazınız hakkında detaylı bir şekilde yazılı olarak bulgular size bildirilecektir. Bir itirazda bulunmak için CTR ile temasa geçebilirsiniz. Üçüncü taraflardan sizin hakkınızdaki şikayetler size ulaştırılacaktır. CTR yönetim sisteminizin nasıl takip edildiğine karar vermek için inceleme yapabilir. CTR herhangi bir finansal kayıp şikayeti konusunda karar vermeyecektir.

Sorumluluğun Sınırlandırması: Size karşı olan sorumluluğumuzun kesin bir şekilde sınırlı olduğu konusunda mutabık kalınacaktır. Sadece anlaşılan ücret üzerinden sorumlu olan CTR ile yaptığınız sözleşme temeldir ve meydana gelebilecek kayıp veya zararlardan CTR sorumlu olacaktır.

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

DOĞRULAMA REHBERİ

REH.01

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

8/9

Diğer Koşullar: İşin standart şartları zaman içinde revize edilebilir. Önemli değişiklikler yazılı olarak bildirilecektir. İşin standart şartları TÜRKİYE yasalarına uygun olarak yönetilecek ve yorumlanacaktır.

11. DOĞRULAMA RAPORU BAKANLIĞA SUNULMADAN ÖNCE HATANIN TESPİT EDİLMESİ

CTR, Doğrulama Raporunu Bakanlığa iletmesi için işletmeye sunduktan sonra, doğrulaması yapılan sera gazı emisyon raporunda önemli bir hatalı bildirim ve/veya hatalı bildirim sebepleri olan bir uygunsuzluğun olduğu işletme tarafından iddia edilmesi halinde; CTR web sitesinde bulunan ve işletme ile yapılan sözleşmede belirtildiği üzere, işletmenin CTR'ye ileteceği **"FR.14 ŞİKAYET VE İTİRAZ DEĞERLENDİRME FORMU"** ile **"PR.08 ŞİKAYET ve İTİRAZ DEĞERLENDİRME PROSEDÜRÜ"** çerçevesinde işlem başlatılır. (CTR web sitesinden temin edilebilir)

İşletmeden gelen bildirim sonrası;

Sera Gazı Doğrulama Müdürü konuyu ele alarak bir değerlendirme ekibi oluşturur. Değerlendirme Ekibinde doğrulama ekibi üyeleri yanı sıra tarafsız ve süreç içerisinde bulunmayan üçüncü göz olabilecek doğrulayıcılar/baş doğrulayıcılar bulundurulur. **"PR.08 ŞİKAYET ve İTİRAZ DEĞERLENDİRME PROSEDÜRÜ"** kapsamında yapılan değerlendirme sonrası hata bulunmaması ve doğrulama ekibinin yapmış olduğu faaliyetlerin doğruluğuna kanaat getirilirse işletmeye, bu çerçevede **"FR.14 ŞİKAYET VE İTİRAZ DEĞERLENDİRME FORMU"** ile **"PR.08 ŞİKAYET ve İTİRAZ DEĞERLENDİRME PROSEDÜRÜ"** iletilir. Tespit sonrası hata bulunması durumunda ivedi bir şekilde raporda gerekli düzenlemeler gerçekleştirilir. Bu işlemlerin gerçekleştirilebileceği süre düşünülerek işletmeye gerekli kontroller için yeterli zaman verilir. Bu süreçte tüm sorumluluk firmamızın olup, doğrulama planının uygulanması esas alınarak revize rapor firmaya sunulacaktır. Bu sürecin yaşanması durumunda T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na ve TÜRKAK'a resmi yazı ile veya e-posta ile bildirim yapılacaktır. Talep edilmesi halinde değerlendirme süreci sonucu kamuya duyurulur.

12. DOĞRULAMA RAPORU BAKANLIĞA SUNULDUKTAN SONRA HATANIN TESPİT EDİLMESİ

Doğrulama raporunda, aşağıdaki nedenler sonrasında hatalar tespit edilebilir;

- Kurum içi yapılan iç tetkikler sonrası
- Dış tetkik sonuçları sonrası
- Müşteriden gelen ek bilgi ışığında
- Müşteri ile ilgili CTR'ye gelen şikayetler sonrası
- Bir sonraki yıl yapılan doğrulama sonuçları doğrultusunda
- Bakanlık tarafından yapılan kontroller sonrası
- Diğer sebeplerde

• Doğrulama raporu, işletme tarafından T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na sunulduktan sonra, geçerli kılma/doğrulama beyanını önemli ölçüde etkileyebilecek yeni gerçekler veya bilgiler keşfedildiğinde, CTR; konuyu mümkün olan en kısa sürede müşteriye ve gerekirse program sahibine mail ile iletir ve konuyu müşteriyle tartışmak ve geçerli kılma/doğrulama beyanının revizyonu veya geri çekilmesinin gerekip gerektirmediğinin değerlendirmek şeklinde önlemler almalıdır. Hatanın tespit edilmesi halinde, **"PR.08 ŞİKAYET ve İTİRAZ DEĞERLENDİRME PROSEDÜRÜ"** çerçevesinde T.C. Çevre, Şehircilik ve

DOKÜMAN ADI

DOKÜMAN NO

REH.01

DOĞRULAMA REHBERİ

REV. NO.

REV. TARİHİ

SAYFA
NO.

04

17.06.2025

9/9

İklim Değişikliği Bakanlığı 'na durumu anlatan bir bildirim yapılır ve Bakanlığın değerlendirmesine göre işlem yapılır. CTR tarafından doğrulama süreci tamamlanıp, işletme tarafından doğrulama raporu T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 'na iletdikten sonra, raporun iade edilmesi halinde CTR, doksan (90) gün içinde; iade edilen raporun doğrulama sürecinde yer almamış başka bir doğrulama ekibiyle revizyon nedenlerini belirterek (farklı bir doğrulama ekibi gerekmesi halinde) doğrulamayı yeniletir ve doğrulanmış sera gazı emisyon raporunu Bakanlığa sunar. **CTR**, yeni bulgular veya bilgiler göz önüne alındığında, orijinal beyanın güvenilirliğinin artık tehlikeye girebileceği gerçeğini diğer ilgili taraflara da iletebilir. Eksiklik ve/veya maddi hatanın önemlilik seviyesinin altında olması durumunda, doğrulama saha ziyareti gerçekleştirilmez. İlgili firmanın doğrulama sürecinde yer almayan doğrulama ekibi tarafından saha ziyareti gerçekleştirilmeden doğrulama işlemi yürütülür. Eksiklik ve/veya maddi hatanın önemlilik seviyesinin üstünde olması durumunda ise, doğrulama ekibi doğrulama sürecinde yer almayan ekip ile değiştirilerek doğrulama saha ziyareti gerçekleştirilir ve yeniden ücretlendirme yapılır. T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından emisyon raporunun başka bir doğrulayıcı kuruluşa doğrulatılmasının istenmesi durumunda, işletme tarafından yaptırılan yeniden doğrulama giderleri, işletme tarafından karşılanır.